

Inledning

AR 1971 HADE Beatles-stjärnan John Lennon en dröm. Han blundade för sin samtids ateistiska regimer och drömde om syskonskap mellan människor, utan himmel, utan helvete, utan gränser, utan ägodelar, inget att döda eller dö för och ingen religion. Den drömmen lever än i dag. Vid invigningen av vinter-OS 2018 i Sydkorea sjöng man högtidligt låten "Imagine". Trots att låten förespråkar en antireligiös medicin som bara en bråkdel av världen sväljer, ser man den som en hymn för enhet över ideologiska olikheter. När låtens sista toner klingade ut i Pyongyang började systemen till den högsta ledaren i Nordkorea tala till folket. Nordkorea, ett land som har provat "ingen religion" och som fortfarande tycker sig ha mycket att döda och dö för.

Åtta år innan låten "Imagine" släpptes fanns en annan profet som delade en annan dröm. Han drömde om att "Alabama... en dag ska förvandlas så att små svarta pojkar och flickor kan fatta händerna på små vita pojkar och flickor och tillsammans gå som bröder och systrar".¹ Men i pastor dr Martin Luther Kings vision var inte fred och syskonskap sprungna ur avsaknaden av tro utan ur uppfyllelsen av tron. King drömde att "alla da-

¹ Martin Luther King Jr, "Jag har en dröm" (tal vid monumentet Lincoln Memorial i Washington, USA, den 28 aug 1963), <<https://www.ne.se/temapaket/media/jag%20har%20en%20dr%C3%B6m.pdf>>.

lar skall höjas, alla berg och höjder sänkas. Oländig mark skall jämnas och branter bli till slätt. Herrens härlighet skall uppenbaras” (Jes 40:4).

Vem hade rätt?

Samtidigt som John Lennon presenterade sin dröm talade även en rad andra profeter. Religionssociologer förutsade att global modernisering skulle driva på sekulariseringen. Allt eftersom världen blev mer utbildad, mer avancerad och mer vetenskaplig skulle religiös tro träda tillbaka. Så hade skett i Västeuropa – övriga världen borde följa det exemplet. Men det fanns ett problem med den så kallade sekulariseringshypotesen. Den gick inte i uppfyllelse.

I Västeuropa och i Nordamerika har andelen personer som identifierar sig som troende visserligen minskat. Men i ett globalt perspektiv har en tillbakagång av religiös tro inte bara *inte* skett, utan sociologer förutser nu att religiös tro kommer att öka i världen.² Även om siffror i sig inte berättar hela sanningen så kommer den kristna tron enligt de senaste prognoserna fortfarande vara det största globala trossystemet år 2060, med en mindre ökning från 31 till 32 procent av världens befolkning.³ Islam kommer att ha växt kraftigt från 24 till 31 procent. Man förutspår en marginell nedgång av hinduismen från 15 till 14 procent och av buddhismen från 7 till 5 procent. Judendomen tros ligga kvar på 0,2 procent. Och år 2060 kommer andelen människor som identifierar sig som ateister, agnostiker eller ”ingen religiös tillhörighet alls” att ha minskat från 16 till 13

2 Se ”The Future of World Religions: Population Growth Projections, 2010–2050”, *Pew Research Center*, den 2 apr 2015, <<http://www.pewforum.org/2015/04/02/religious-projections-2010-2050/>>.

3 Se ”Projected Change in Global Population, 2015–2060”, *Pew Research Center*, den 31 mars 2017, <http://www.pewforum.org/2017/04/05/the-changing-global-religious-landscape/pf17-04-05_projectionsupdate_changepopulation640px/>.

procent. Ja, minskat.⁴ För dem av oss som har växt upp under sekulariseringshypotesen kommer det här som en överraskning, oavsett egna åsikter. Vad är det då som händer?

En del av svaret ligger i kopplingen mellan teologi och biologi. Muslimer, kristna, hinduer och judar får fler barn än icke-troende människor.⁵ Sextio procent av världens befolkning som inte bekänner sig till någon religion bor i Kina, där barnafödandet medvetet har kontrollerats. Men även i USA hänger religiös tro ihop med barnafödande.⁶ Det kan kanske tjäna som tröst för sekularister, som säkerligen föredrar att bli färre på grund av barnafödande än på grund av överbevisning. Men det förmodade sambandet mellan utbildning och sekularisering är svagt. Även om klyftorna minskar i yngre generationer så utgör fortfarande judar och kristna de mest utbildade grupperna, där skillnaden mellan män och kvinnor är som minst.⁷ Medan namnkristna i USA är mer benägna att bekänna sig som icke-troende om de har högre utbildning, så tycks bekännande kristna med högre utbildningsnivå vara lika troende som dem med lägre utbildningsnivå. Högutbildade kristna är faktiskt *mer* benägna att gå till gudstjänst varje vecka.⁸

4 Se "Size and Projected Growth of Major Religious Groups, 2015–2060", *Pew Research Center*, den 3 apr 2017, <http://www.pewforum.org/2017/04/05/the-changing-global-religious-landscape/pf-04-05-2017_-projections-update-00-07/>.

5 Globala fertilitetstal är enligt följande: muslimer (3,1), kristna (2,7), hinduer (2,4), judar (2,3), ej knuten till någon religion (1,7), buddhister (1,6). Se "Total Fertility Rate by Religion, 2010–2015", *Pew Research Center*, den 26 mars 2015, <<http://www.pewforum.org/2015/04/02/religious-projections-2010-2050/pf15-04-02projectionsoverviewtotalfertility640px/>>.

6 Se till exempel Sarah Hayford och S Philip Morgan, "Religiosity and Fertility in the United States: The Role of Fertility Intentions", *Social Forces* 86, nr 3 (2008): 1163–1188.

7 Se "Religion and Education around the World", *Pew Research Center*, den 13 dec 2016, <<http://www.pewforum.org/2016/12/13/religion-and-education-around-the-world/>>.

8 Se "In America, Does More Education Equal Less Religion?", *Pew Research Center*, den 26 apr 2017, <<http://www.pewforum.org/2017/04/26/in-america-does-more-education-equal-less-religion/>>.

Dessutom går denna rörelse åt båda håll, även om det är många amerikaner som övergår till att vara icke-troende. En nyligen genomförd studie fann att nästan 40 procent av de amerikaner som växt upp som icke-troende blir troende (vanligtvis kristna) som vuxna, medan endast 20 procent av dem som vuxit upp som protestanter byter övertygelse.⁹ Om den trenden fortsätter är chansen dubbelt så stor för mina sekulära vänner att uppfostra barn som sedan blir kristna än det är för mig att uppfostra barn som sedan blir icke-troende.¹⁰ Och den typ av religiösa övertygelser som människor har i dag är inte sådana som rimmar med budskap av typen religioner i samexistens. Fullödig kristen tro konkurrerar ut den teologiskt liberala tron i Nordamerika delvis tack vare troende invandrare.¹¹

Men den kanske största chocken för det sekulära systemet är Kina, ett land som verkligen har försökt att föreställa sig och genomdriva ett liv utan religiös tro. Försiktiga uppskattningar från år 2010 visar att Kinas kristna befolkning uppgår till över sextioåtta miljoner, vilket utgör fem procent av Kinas stora befolkning.¹² Men den kristna tron sprider sig så snabbt att exper-

9 Se "One-in-Five U.S. Adults Were Raised in Interreligious Homes", *Pew Research Center*, den 26 okt 2016, <<http://www.pewforum.org/2016/10/26/one-in-five-u-s-adults-were-raised-in-interfaith-homes/>>.

10 "Religious Switching and Intermarriage", i *America's Changing Religious Landscape*, *Pew Research Center*, den 12 maj 2015, <<http://www.pewforum.org/2015/05/12/chapter-2-religious-switching-and-intermarriage/>>.

11 "The Changing Religious Composition of the U.S.", i *America's Changing Religious Landscape*, *Pew Research Center*, den 12 maj 2015, <<http://www.pewforum.org/2015/05/12/chapter-1-the-changing-religious-composition-of-the-u-s/>>.

12 Pew Research Center Global Religious Survey, 2010, citerad av Eleanor Albert, "Christianity in China", *Council on Foreign Relations* (webbplats), den 9 mars 2018, <<https://www.cfr.org/background/christianity-china>>.

ter tror att det år 2030 kan finnas fler kristna i Kina än i USA och att de kristna kan vara i majoritet år 2050.¹³

Fenggang Yang, en ledande religionssociolog i Kina, menar att vi måste genomgå ett paradigmskifte liknande en vetenskaplig revolution när vi ska anpassa oss efter det faktum att sekulariseringshypotesen inte har gått i uppfyllelse.¹⁴ Mången akademisk diskurs vilar på antagandet att religion håller på att vissna bort under moderniseringens brännande hetta. Den sekulära humanismen betraktas som den gemensamma grund vi alla kan stå på. Men denna tankebyggnad har rasat samman. I dag måste vi vakna upp till det faktum att Lennons dröm var en illusion. Men det värsta är att det är en illusion som har eldats på av vita västerländska fördomar och grundats på antagandet att världen skulle följa Västeuropas exempel. Frågan som nästa generation behöver ställa sig är inte *Hur snart kommer religionen att dö ut?* utan *Kristen tro eller islam?*

Den frågan väcker oro hos många. En fullödlig kristen tro oroar oss. Vi föreställer oss extremism och våld, att den ska kväva den fria tanken och underkuva kvinnor. I vissa delar av världen har återuppvaknandet av traditionell islam burit denna motbjudande frukt. Men för många som växt upp i den sekulära västvärlden väcker även den bibliska kristna tron moraliska och intellektuella invändningar. Hur är det med vetenskapen, lidandet och sexualiteten? Hur är det med korstågen? Hur kan man mena att en viss tro är den sanna tron? Hur kan man tolka

13 Se Antonia Blumberg, "China on Track to Become World's Largest Christian Country by 2025, Experts Say", *Huffpost*, den 22 apr 2014, <http://www.huffingtonpost.com/2014/04/22/china-largest-christian-country_n5191910.html>.

14 Se Fenggang Yang, "Response by Fenggang Yang – Agency-Driven Secularization", i Peter L Berger, *The Many Altars of Modernity: Toward a Paradigm for Religion in a Pluralist Age* (Boston: De Gruyter Mouton, 2014), s 128.

Bibeln bokstavligt? Rättfärdigar inte Bibeln slaveri? Hur kan en kärleksfull Gud skicka människor till helvetet?

Om du funderar över sådana frågor är den här boken för dig. Jag kan känna tyngden som ligger i frågorna. Om jag ger själv-goda, förenklade svar har jag misslyckats. Jag har ägnat årtionden av mitt liv åt att samspråka med begåvade vänner som har principiella skäl till att avfärda kristen tro. Men jag har också under många år arbetat tillsammans med kristna professorer vid ledande sekulära universitet inom områden som sträcker sig alltifrån fysik till filosofi. En del har växt upp med kristen tro. Andra har mött den kristna tron senare i livet. Men alla har funnit att tron har bestått provet för deras forskning, och de har bara blivit än mer övertygade om att kristen tro är vår bästa förståelse av sanningen och vårt bästa hopp för världen. Syftet med den här boken är att titta närmare på viktiga frågor genom de glasögon som dessa vänner har gett mig och att dela den upplevelsen med dig.

Vi feltolkar ofta när vi iakttar saker på avstånd. När man ser upp mot natthimlen ser man mycket mörker. Men om man riktar ett teleskop mot den svartaste fläcken på himlen dyker en miljon galaxer upp i synfältet. John Lennon drömde om en värld utan religion där det inte finns något "att döda eller dö för". När Martin Luther King skådade in i segregationens mörka natt, predikade han ett rakt motsatt budskap: att "det finns vissa saker så kära, så värdefulla, så evigt sanna, att de är värda att dö för. Och jag menar att om en människa inte har hittat något att dö för så är hon inte rustad för livet."¹⁵

15 Martin Luther King Jr (tal vid frihetsmarsch, Detroit, Michigan, den 23 juni 1963), *Stanford University* (webbplats), åtkomst den 27 aug 2018, <<https://kinginstitute.stanford.edu/king-papers/documents/address-freedom-rally-cobo-hall>>.